

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI SƏHIYYƏ NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN TİBB UNİVERSİTETİ**

PATOLOJİ HƏRƏKƏTLƏRİN REABILİTASIYASI

FƏNNİ ÜZRƏ

050803 – “Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya” ixtisası üzrə

TƏDRİS PROQRAMI

BAKİ – 2023

Tərtib edən:

**“Fizioterapiya və tibbi rehabilitasiya”
kafedrasının əməkdaşları**

Kafedra müdiri, t. .f.d. dosent Paşa Mehdiyev Surxay ođlu

 mza _____

t. .f.d., dosent S daq t Quliyeva Qədir qızı

 mza _____

t. .f.d., assistent Vaqif Cəlilov Çingiz ođlu

 mza _____

Rəy verənlər:

- 1. Universitet daxili**
- 2. Universitetdən kənar (yerli və ya xarici)**

Fənn proqramına Elm və Təhsil Nazirliyindən nəşr hüququ (qrif) o zaman alınır ki, sizin fənn Elm və Təhsil Nazirliyinin təsdiq etdiyi təhsil proqramında mövcuddur.

Fənn proqramına Azərbaycan Tibb Universitetindən nəşr hüququ (qrif) o zaman alınır ki, sizin fənn universitet tərəfindən müəyyən edilmiş fəndir və tədris işçi planında mövcuddur.

**Fənn proqramına Elm və Təhsil Nazirliyindən
nəşr hüququ (qrif) alınması üçün tələb olunan sənədlər**

- 1 – Kafedradan çıxarış
- 2 – Fakültə elmi şurasından çıxarış
- 3 – Tədris-metodik şuradan çıxarış (əgər şura varsa)
- 4 – 2 rəy (universitet daxili və kənar)
- 5 – Notariusdan təsdiq olunmuş ərizə forması (qrif almaq üçün)
- 6 – Fənn proqramı möhürlənmiş və imzalanmış (möhür universitetin; imza proqramı tərtib edənlərin)
- 7 – Rektörün adından Elm və Təhsil Nazirliyinə məktub
- 8 – A4 formatında təqdim etmək olar

**Fənn proqramına Azərbaycan Tibb Universitetində
nəşr hüququ (qrif) alınması üçün tələb olunan sənədlər**

- 1 – Kafedradan çıxarış
- 2 – Fakültə elmi şurasından çıxarış
- 3 – Tədris-metodik şuradan çıxarış (əgər şura varsa)
- 4 – 2 rəy (universitet daxili və kənar)
- 5 – Notariusdan təsdiq olunmuş ərizə forması (qrif almaq üçün)
- 6 – Fənn proqramı möhürlənmiş və imzalanmış (möhür universitetin; imza proqramı tərtib edənlərin)
- 7 – Kafedra müdirinin adından rektora məktub
- 8 – A4 formatında təqdim etmək olar

GİRİŞ

AKTS: 2

Fənnin məzmunu

Normal yerləş ağırlıq mərkəzinin yerdəyişməsi ilə alt ekstremal, magistral və yuxarı ekstremaların simmetrik, ritmik və səy göstərməyə ehtiyac olmadan bir yerdən digər yerə keçmə qabiliyyətidir. Hərəkət pozğunluqları nevroloji xəstəliklərin bütün aspektlərini əhatə edən kompleks pozğunluqlar qrupudur və çox az hərəkətlə (hipokinez) səciyyələnən şərtlərdən tutmuş hərəkətin həddindən artıq olduğu hallara (hiperkinez) qədər dəyişir. Hərəkət pozğunluqları iki əsas qrupa bölünür: HİPOKİNETİK POZUNLUQLAR: çox az hərəkət bradikineziyası (hərəkətlərin ləngliyi) (Parkinson xəstəliyi və digər akinetik rigid sindromlar) HİPERKİNETİK POZUNLAR: çox hərəkət diskineziyalar - (müxtəlif növ qeyri-iradi hərəkətlər)

Ağırlığa qarşı durmaq və gəzmək sinir sisteminin müxtəlif hissələrinin birlikdə işləməsi və normal vəziyyətdə olmasıdır. Bu funksiyanın parametrlərinin yerinə yetirilməsində; Birinci və ikinci motor neyronları, əzələ tonusundan və postural nəzarətdən məsul ekstrapiramidal sistem, tarazlıq və hərəkətlərin koordinasiyası ilə əlaqəli vestibulyar və serebellar sistemləri və bu sistemin mərkəzi sinir sistemində periferik stimulları ötürən və sinir arxasındakı beyni ötürən həssas sinir ilə mərkəzi əlaqələri. skelet sistemi bütöv olmalıdır. Bir və ya bir neçə sistemdə bir arıza olduqda yerləş pozulur, əlaqəli kompensasiya hərəkətləri baş verir və enerji istehlakı artır. Keçiş pozğunluqları haqqında yaxşı bilik, ortoz və protez istifadəçilərinin müşahidə analizinin qiymətləndirilməsində və buna uyğun həll yollarının hazırlanmasında mühüm töhfə verir.

Fənnin məqsədi :

Bu kursun məqsədi , Yerləş patologiyalarını təyin etmək, patoloji yerləşdə görülən dəyişiklikləri normal yerləşdən ayırmaq və müqayisə etmək bacarığı əldə etmək.

Tələbə nəyi bilməlidir:

- 1- Yerləş patologiyalarını müəyyən edin və təsnif edin.
- 2 -Yerləş patologiyalarına aparən əsas mexanizmləri öyrənir və başa düşür.
- 3 -Yerləş analizi metodlarını müəyyənləşdirin və analiz etmək bacarığını qazanın.
- 4 -Patoloji üçün lazımlı fizioterapiya proqramını planlaşdırmaq üçün xəstənin klinik məlumatlarını təhlil edir.
- 5 -Uşaqlarda və böyüklərdə görülən yerləş patologiyalarını təsnif edir.
- 6 -Mövzuyla əlaqədar problemin həlli ilə bağlı məlumatlılıq qazanır.

Tələbə nəyi bacarmalıdır

Yerləş patologiyalarının ümumi təsnifatı

Patoloji yerləşdəki mexanizmlər

Alt ekstremal oynaqalarda patologiyalar üçün sapmalar

Yerləş patologiyalarında çanaq və magistralın rolu

Anadangəlmə anomaliyalarda yerləş patologiyaları

Protez ortotik yerləş

Uşaqlarda görülən yerləş patologiyaları

Üst motor neyron lezyonlarında görülən yerləş patologiyalar
Aşağı motor neyron lezyonlarında görülən yerləş patologiyalar
Patoloji yerləşin klinik qiymətləndirilməsi
Yerləş patologiyalarında analiz metodları

Tələbə nəyə yiyələnəcəkdir:

Yerləş patologiyalarının təsnifatı
Patoloji mexanizmlər
Uşaqlarda yerləş patologiyaları
Yetkinlərdə yerləş patologiyaları

PROQRAM

Proqram 10 saat müəhazirə və 20 praktikadan, 2 kreditdən ibarətdir. Bu fənni tədris etmək üçün müəhazirə, seminar, və s kimi metodlardan istifadə olunmalıdır.

Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya ixtisası üzrə IV kurs tələbələri üçün

“Patoloji hərəkətlərin reabilitasiyası” fənnindən müəhazirələrin mövzu planı

Payız (VII semestr)

Cəmi: saat 10

№	Topic Mövzu (müəhazirə)	Saat
1	Yerləş patologiyalarının ümumi təsnifatı ,Patoloji yerləşdəki mexanizmlər	2
2	Alt ekstremal oynaqalarda patologiyalar üçün sapmalar ,Yerləş patologiyalarında çanaq və magistralın rolu	2
3	Anadangəlmə anomaliyalarda yerləş patologiyaları ,Protez ortotik yerləş ,Uşaqlarda görülən yerləş patologiyaları	2
4	Üst motor neyron lezyonlarında görülən yerləş patologiyalar ,Aşağı motor neyron lezyonlarında görülən yerləş patologiyalar	2
5	Patoloji yerləşin klinik qiymətləndirilməsi ,Yerləş patologiyalarında analiz metodları	2

Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya ixtisası üzrə IV kurs tələbələri üçün

“Patoloji hərəkətlərin reabilitasiyası” fənnindən təcrübə dərslərinin mövzu planı

Payız (VII semestr)

№	Topic Mövzu (praktik məşğələ)	Saat
1	Yeriş patologiyalarının ümumi təsnifatı klinik praktik	2
2	Anadangəlmə anomaliyalarda yerləş patologiyaları klinik praktik	2
3	Anadangəlmə anomaliyalarda yerləş patologiyaları klinik praktik	2
4	Üst motor neyron lezyonlarında görülən yerləş patologiyalar klinik praktik	2
5	Üst motor neyron lezyonlarında görülən yerləş patologiyalar klinik praktik	2
6	Aşağı motor neyron lezyonlarında görülən yerləş patologiyalar klinik praktik	2
7	Aşağı motor neyron lezyonlarında görülən yerləş patologiyalar klinik praktik	2
8	Patoloji yerişin klinik qiymətləndirilməsi və müzakirə	2
9	Patoloji yerişin klinik qiymətləndirilməsi və müzakirə	2
10	Yeriş patologiyalarında analiz klinik praktik və müzakirə	2

METODİKİ TƏMINAT:

K Ray Chaudhuri William G Ondo // Handbook of Movement Disorders / Published by Current Medicine Group, 236 Gray's Inn Road, London, WC1X 8HL, UK//ISBN 978 1 85873 440 8

TEXNİKİ TƏCHİZAT:

Fənn üzrə mühazirə və praktiki məşğələlər multimedia avadanlıqları (proyektor, ekran və s.) ilə təchiz olunmuş auditoriyalarda keçirilir.

Kağız formatı 60x84 1 / 16
Sifariş . Tiraj 30.

Azərbaycan Tibb Universitetinin
nəşriyyatında çap edilmişdir.
Tel.: (012) 595-55-76